

Αναγνώριση μέτρου – ρυθμικών σχημάτων

ΜΕΤΡΟ : Όρος που περιγράφει την τακτική διαδοχή ρυθμικών παλμών στην ποίηση και την μουσική (τονισμένων και ατόνιστων χρόνων).

ΡΥΘΜΟΣ : Οτιδήποτε αφορά την οργάνωση του χρόνου δηλ. ρυθμικούς πόδες (beats), τονισμούς, μέτρα, οργάνωση φθόγγων σε μέτρα, οργάνωση φθόγγων σε φράσεις, επανάληψη ρυθμικών μοτίβων, κ.λπ.

Έτσι για παράδειγμα όταν λέμε ρυθμός καλαματιανός εννοούμε ότι ένα κομμάτι είναι γραμμένο σε μέτρο 7:8 και οργανωμένο ρυθμικά σε τρεις ομάδες 3+2+2

Tempo : Η ταχύτητα με την οποία παίζεται ένα μουσικό κομμάτι.

ΜΕΤΡΟ

Έχουμε τρία είδη μέτρων

Απλά (2μερή ή 3μερή)

Σύνθετα: προέρχονται από ένωση **όμοιων** απλών μέτρων π.χ. 4μερή (2+2), 6μερή (3+3), 9μερή (3+3+3) κ.λπ.

Μεικτά: προέρχονται από ένωση **ανόμοιων** απλών μέτρων π.χ. 5μερή (3+2) ή (2+3), 7μερή (3+2+2), 9μερή (3+2+2+2) κ.λπ.

Όταν λοιπόν θέλω να βρω το μέτρο κάποιου μουσικού κομματιού πρέπει να εντοπίσω τους τονισμένους και ατόνιστους χρόνους του, και την τακτική τους επανάληψη. Αν π.χ. ακούω τον ισχυρότερο τονισμό κάθε 3 χρόνους τότε το μέτρο είναι τριμερές

Τονισμοί

(Διευκρινίσεις: Τ: δις τονισμένο, τ: τονισμένο, α: ατόνιστο)

Στα απλά μέτρα τονισμένος είναι ο πρώτος χρόνος κάθε μέτρου

2μερές = **τ α/τ α/τ α.....**

3μερές = **τ α α/τ α α/τ α α.....**

Στα σύνθετα μέτρα σκέφτομαι ότι είναι ένωση όμοιων απλών άρα

4μερές (2+2) = **Τ α τ α/Τ α τ α..... (σε οποιοδήποτε μέτρο ο πρώτος χρόνος είναι ο πιο τονισμένος δις ισχυρό)**

6μερές (3+3) = **Τ α α τ α α/Τ α α τ α α.....** κ.λπ.

Στα μεικτά σκέφτομαι ότι είναι ένωση ανόμοιων απλών άρα

5μερές (3+2) = **Τ α α τ α/Τ α α τ α/Τ α α τ α....**

5μερές (2+3) = **Τ α τ α α/Τ α τ α α.....**

7μερές (3+2+2) = **Τ α α τ α τ α/Τ α α τ α τ α.....**

7μερές {2+3+2} = **Τ α τ α α τ α/Τ α τ α α τ α.....**

7μερές (2+2+3) = **Τ α τ α τ α α/Τ α τ α τ α α.....**

8μερές (3+3+2) = **Τ α α τ α α τ α/Τ α α τ α α τ α.....**

8μερές (3+2+3) = **Τ α τ α τ α α / Τ α τ α τ α α.....**

8μερές (2+3+3) = **Τ α τ α τ α α / Τ α τ α τ α α.....**

9μερές (3+2+2+2) = **Τ α τ α τ α τ α / Τ α τ α τ α τ α.....** και άλλοι συνδυασμοί

10μερές (3+2+2+3) = **Τ α τ α τ α τ α α / Τ α τ α τ α τ α α.....** και άλλοι συνδυασμοί

11μερές (3+3+2+3) = **Τ α τ α α τ α τ α α / Τ α τ α α τ α τ α α..** και άλλοι συνδυασμοί

12μερές, 13μερές κ.λπ.

Γενικά μπορούμε να πούμε ότι στα απλά και σύνθετα μέτρα αντιλαμβανόμαστε μια *συμμετρία* ενώ στα μικτά μια *ασυμμετρία*.

Πολλές φορές σε γρήγορο tempo μπορεί να μην αντιληφθούμε όλους τους χρόνους αλλά μόνο τους τονισμένους. Έτσι ένα μέτρο 7μερές θα μας ακούγεται σαν 3μερές (3τονισμοί). Αυτοί όμως οι 3 χρόνοι που ακούμε δεν είναι ισόχρονοι (αντιλαμβανόμαστε μια *ασυμμετρία*). Άρα πρέπει να καταλάβουμε ότι εκεί που «στέκεται» μια κίνηση, κρύβεται ένα 3μερές κι εκεί που «πάει γρήγορα», ένα 2μερές. Στο παράδειγμά μας: στέκεται - γρήγορα – γρήγορα = 3+2+2 = 7μερές.

Σε γρήγορο tempo λοιπόν αντιλαμβανόμαστε

Σαν 2μερές (ασύμμετρο) το 5μερές. Σαν 2μερές (συμμετρικό) το 6μερές

Σαν 3μερές (ασύμμετρο) το 7μερές και το 8μερές. Σαν 3μερές (συμμετρικό) το 9μερές (σύνθετο).

Σαν 4μερές (ασύμμετρο) το 9μερές το 10μερές και το 11μερές.

Ένας παλιός απλοϊκός αλλά πολύ καλός τρόπος για να βρίσκω πως θα τονίσω ένα μέτρο είναι να χρησιμοποιώ τις λέξεις σή-με-ρα για το 3μερές και τώ-ρα για το 2μερές. Έτσι αν θέλω να βρω ένα μέτρο π.χ. 7μερές σκέφτομαι: 3+2+2 = σή-με-ρα-τώ-ρα-τώ-ρα/σή-με-ρα-τώ-ρα-τώ-ρα/σή-με-ρα-τώ-ρα-τώ-ρα..... κ.λπ.

Εξαίρεση των παραπάνω όσο αφορά τους τονισμούς είναι η **συγκοπή** και ο **αντιχρονισμός**. (Μετατόπιση του τονισμού από τα ισχυρά στα ασθενή μέρη του μέτρου ή από τα κύρια στα δευτερεύοντα). Σε αυτήν την περίπτωση θέλει ιδιαίτερη προσοχή στον εντοπισμό του μέτρου.

Άσκηση

Να εντοπίσετε το μέτρο στα παρακάτω μουσικά κομμάτια

Λουκιανός Κηλαηδόνης - Τα θερινά σινεμά

<https://www.youtube.com/watch?v=7-IOKBsq9GI>

Το Γελαστό Παιδί - Μίκης Θεοδωράκης

<https://www.youtube.com/watch?v=fGKTI0Qrx3g>

ΤΖΑΜΑΪΚΑ Μ. Λοΐζος

<https://www.youtube.com/watch?v=7f4v0Ag8BZY>

ΜΕ ΤΗ ΝΤΑΜΑ ΜΕ ΤΟ ΡΗΓΑ Γ. Σπανός

<https://www.youtube.com/watch?v=ODljfIKi2l8>

Άσπρα καράβια Γιάννης Σπανός

https://www.youtube.com/watch?v=_AxL-C3-BAs

Γιάννης Μαρκόπουλος (ορχηστρικό)

<https://www.youtube.com/watch?v=5sV6ovGH-el>

Διονύσης Σαββόπουλος - Μη μιλάς άλλο για αγάπη

<https://www.youtube.com/watch?v=s6Jd1iKPCJc>

Διονύσης Σαββόπουλος - Είδα την Άννα κάποτε

<https://www.youtube.com/watch?v=l--XwfHuLg0>

0:08 / 4:20

Παντελής Θαλασσινός - Του παραδείσου λεμονιά

<https://www.youtube.com/watch?v=N6u9Dnu7YtA>

Χ. Κατσιμίχας, Aruřimas - Λουλούδι του δάσους

<https://www.youtube.com/watch?v=nhXF9dFq9iw>

Χορός - Μάνος Χατζιδάκις

<https://www.youtube.com/watch?v=LtwglYtL8H0>

Σωστές Απαντήσεις

3/4, 8/8 & 5/8, 5/8, 8/8, 10/8, 9/8, 9/8, 6/8, 7/8, 4/4, 11/8